Број 250 | У Новом Саду у недељу 10. новембра 1902 | Година XXXVII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за празником.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од нетка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Министарство Цинцар-Марковића

Н. Сад, 9. новембра.

Равно пре месец дана, а то је у 225. броју „Заставе“ од 9. октобра изашао је чланак под насловом: „Министарство Пере Велимировића“.

Данас, кад је пало то министарство, а дошло на владу министарство Цинцар Марковића, не би имали управо шта да кажемо. Јер смо пре месец дана, у чланку: „Министарство Пере Велимировића“ изнели: „Зашто ће министарство Пере Велимировића бити врло кратка века? И шта значи кабинет Цинцар-Марковића?“

Доносимо овде у изводу тај чланак. Не зато, да се хвалимо, како је наш суд био тачан. Него, јер нам је најлакше, да на основу оног чланка оценимо значај министарства генерала Цинцар-Марковића.

Чланак „Заставин“ од 9. октобра гласи у изводу:

* * *

„После пада Вујићева кабинета требао је да дође на владу генерал Цинцар Марковић, командант активне војске. Шта значи то, кад долази на владу дотадашњи командант активне војске, не треба тумачити. То у сваком случају значи — песница.

Јавно мнење у Србији је врло незадовољно затресло главом, кад се на обзору појавио кабинет Цинцар Марковића. Многи не хтедоше да уђу у њега, и тај кабинет се разби.

Ма како да је невероватно на први поглед, нами изгледа, да кабинет Пере Велимировића има задаћу, да изврши оно, што је требао да изврши кабинет Цинцар Марковића. Кабинет Пере Велимировића има за министра спољних послова генерала, што много значи. А поред тога генерала — Пера Велимировић. Кабинет Пере Велимировића треба да буде попустљиви кабинет.

Пера Велимировић је јако образован и скроз поштен човек. Он је био друг Светозара Марковића и може се рећи да је најстарији радикал у Србији. — Но срце му је толико, да није могла да се развије у њему обична енергија. Кад је он министар грађевина, пола Србије путује бесплатно на железници. Коме што треба, нек оде само њему, даће му све што има. И нико неће радије попустити но он, само да прође на миру и без чуда. И ако треба ко што да понесе, понеће он.

По својој нарави, да је отишао у калуђере, Србија би имала у њему митрополита каквог није имала наша православна црква од почетка свога до данас. Да само све прође мирније, ушао је у фузију с напредњацима, ушао је у кабинет Вујићев и пристао је да састави данас кабинет. Претпоставља се, да ће Пера Велимировић бити узор попустљивости и да ће кад што пристати да буде и оно право, што није право.

Према овоме могло би се доћи до закључка да ће кабинет Пере Велимировића ићи у попустљивости до краја. И како је он иначе веома симпатична личност, изгледаће многима, да ће његов кабинет бити и дуга века.

Али нам се чини, да ће он бити врло кратка века.

Јер, Пера Велимировић, као и сви људи његове нарави, умеће у извесним приликама да каже: нећу и онда — манте га! Пера Велимировић могао би као министар грађевина у туђем кабинету да се мргоди, али да не квари много. Но кад је он истакнут на чело, кад осећа да је пала главна одговорност на њега Пера Велимировић ће врло брзо узети шешир и отићи.

Може бити, да ћемо се и преварити. Али ко познаје људе и познаје прилике у Србији, држимо, даће нам заправо. А неће потрајати дуго, па ће се показати, јесмо ли се у истини преварили.

* * *

Догађаји су показали, да је пре месец дана доиста требао да дође кабинет генерала Цинцар-Марковића као — песница. Но јер је то изазвало јако немио расположај, у Србији, покушало се исто то, само мало друкчије. Покушало се са министарством Пере Велимировића, који је познат као необично доброћудан и попустљив.

Но показало се, да је то био — рђав рачун. Пера Велимировић је код прве прилике узео шешир и отишао. Он је у скупштини имао још увек малу већину, ал оде, јер та већина није сигурна, није довољна за уставни рад. У историји парламентаризма у Србији, ово је светла тачка.

Сад је дошло и опет министарство генерала Цинцар-Марковића. Враћа се на старо, на оно старо, од чега се по свој прилици и згрозио Пера Велимировић.

Недавно се појавио већ у Србији Вукашин Петровић, а у засенку виде се као сенка, главне црте дра Владана Ђорђевића.

Та сенка политичке авети, као да је највише одагнала Перу Велимировића. А где се појави Владанова сенка, ту је врло близу зло.

Не желимо ништа већма, но да се преварамо.

„Гранчица мира...“

Од једног свештеника, који није до сад припадао радикалној странци, добили смо ове редове:

„Чланак у данашњем 149. броју „Заставе“ под насловом: „Гранчица мира“, учинио је добар утисак, а рекао бих поглавито међу свештеницима, јер ако је икоме мило што је наступио крај оној борби и долази „доба мира и доба прикупљања“, то је мило нами свештеницима.

Било је заиста време зближењу и концентрисању народне снаге у јаку и силну народну странку која може на све стране да стиче угледа. Све то требало би да се покаже што скорије и дај Боже да се покаже сад, у епархијским скупштинама, које су на реду. Нећу тајити, да сам и ја пре мајског сабора гледао са неповерењем на нашу радикалну странку, јер сам био од оних, који су стрепили, да она снага која је тако јака у обарању, неће бити јака и у стварању. Кад кажете, да културни и политички развитак једног народа бива по неминовном природном закону, онда ја као свештеник тумачим да је то тако морало бити и да је: Глас народа глас сина Божијега

Ја не могу да се одупрем тој струји и том гласу, тим мање, јер видим пружену руку, а излази ми пред очи она грдна несрећа која би наступити морала, кад би се свештенство сад оцепило на епархијским скупштинама од народа. Шта би се рекло о нами и горе и доле, не би ли се то тумачило да народ не разуме своје свештенство а свештенство не разу-

ПОЛИСТАК.

ДОЛИЈАО.

(Турска прича.)

Хусејин ага био је јако смућен. Скуцкао је приличну своту да може отићи у Меку на поклоњење. Узнемиривало га је то, што је скуцкао више новаца него што је израчунао, да му треба до Меке, те није знао куда ће са оним сувишком. Шта да уради с њим? Истина могао би га раздати сиротињи, но можда ће му требати кад се врати.

После дужег размишљања реши, да није била воља Алахова да даде паре сиротињи. С друге стране био је уверен, да не треба новце да даде брату на чување, јер док је он у туђини, може брат поделити новце као милостињу. После неког времена паде му на ум неки добродушан Јеврејин, који му је био сусед и реши се да њему преда новце на чување. Но да га не би доводио у искушење, нађе један лонац и стрпа новце у њега а озго напуни маслинама, однесе лонац суседу и замоли га да га остави где год док се он не врати из Меке.

Бен Мојсеј пристане и Хусејин ага оде у Меку задовољан. Кад се вратио из Свете Земље, Хусејин ага — сад хаџија — оде Бен Мојсеју и заиште лонац с маслинама, а уједно му из признања поклони бројанице од јеменског камена. Бен Мојсеј му захвали на поклону, рече да су маслине биле врло укусне и Хусејин ага оде кући с лонцем потпуно задовољан.

Догодило се, да је за путовања Хусејинова Бен Мојсеј добио неке угледне госте и по обичају послужио их ракијом. Но на несрећу није имао ничега што би као мезе изнео уз ракију. Сети се маслина, оде у вајат, отвори лонац и извади неколико, мислећи: »Маслине нису реткост. Хусејин неће познати ако допуним лонац другим маслинама.«

Маслине су биле особите и Бен Мојсеј је овда-онда служио госте с њима. Но силно се изненадио, кад једном заграби шаком новце место маслина. Није могао одмах да схвати ту промену, но спреми паре и ћуташе.

Кад Хусејин ага дође дома био је ван себе кад је место новаца нашао све до дна маслине и бадава је то говорио Бен Мојсеју.

— Пријатељу — говорио је Мојсеј — ви сте ми дали лонац и у њему маслине како сами рекосте. Ја сам вам веровао и чувао лонац. Сад ми говорите, да су и новци били с маслинама, може и то бити. Но није ли то лонац који сте ми оставили. Кад велите да је било и злато у лонцу, а сад га нема, биће да се претворило у маслине или зејтин. Како ћу вам помоћи? Лонац који сте ми предали, вратио сам вам.

Хаџи Хусејин призна да је све тако и да не може кривити Јеврејина. Рече »чок шеј« и врати се кући.

Те ноћи Хусејин се заклео у молитви, да мора наћи своје паре.

У младо доба Хусејин је правио луле и направио их много од особите вредности. Кад се прође кроз лончарску улицу, могу се видети његови ремеци. И уметност која га је хранила толике године, послужила му је сад да дође до својих пара.

Сваки дан се сретао с Бен Мојсејом но ни речи му није спомињао о новцима, а Хусејинови синови су се дружили с Мојсеовим дечком од 10 година.

Време је пролазило и Бен Мојсеј је са свим заборавио на лонац, маслине и новце, али Хаџи Хусејин није.

Он се спремао на посао. Прво је начинио један лик налик на Бен Мојсеја. Кад му је довршио салик обукао га у одело какво је Јеврејин обично носио. Затим купи једног мајмуна. Мајмуна је чувао у собици заједно са саликом Бен Мојсеовим.

Редовно два пут на дан хранио је мајмуна и храну стављао на рамена Јеврејинова, и кад би улазио у собицу говорио би мајмуну:

ме свој народ, и не би ли то направило рђаву крв и поопшрило борбу.

Промишљајући о томе, мора сваки доћи до закључка, да треба да прихватимо гранчицу мира, да треба да водимо рачуна о жељама народа јер се до сад нисмо уверили (и ако је то изношено са противне стране) да је ова народна струја против на цркви и свештенству; напротив ми смо се уверили о противном, а ситне разлике међу нами држимо да ћемо моћи заглади ти заједничким радом, бољим упознавањем међусобним.

Нека би дао Бог, да епархијске скупштине донесу оно, што је у изгледу, јачи споразум и усредсређивање народне снаге.

Хапшење исламских првака
у Босни и Херцеговини

Окупациона влада разаслала је из Сарајева на све стране свијета брзојав, којим опориче, да су ухапшене све вође исламског народа Босне и Херцеговине.

Брзојав овај је опет једна од оних смицалица, којима се непрестано служи окупаторка, да завара европско јавно мнијење. Њиме се опориче нешто, што нико није ни тврдио А изгледа да кад се пореч е, да су исламски прваци ухапшени, као да се ови онда налазе на слободи. Међутијем је то права подвала, јер ни један исламски првак се не налази данас у својој домовини на слободи.

То је та страшна истина, коју су хтјели оним двосмисленим брзојавом да забашуре. Нијесу сви ухапшени, али зато ипак ни један није слободан у својој отаџбини!

Истина је у томе: да су сви прваци развијани, неки ухапшени, неки прогоњени, неки из земље искључени, неки интернирани.

Сви, који су били на челу исламског покрета, сви су учињени безопасним, једни лишени домовине, други слободе, трећи слободног кретања по земљи, четврти интернирани негдје у некој пустињи.

Народ исламски је насилним владиним мјерама подпуно обезглављен!

То је право стање ствари, а то се оним лукавим брзојавом не даје сакрити.

Истина је, да још сједе у Цариграду чланови депутације исламске као »неовлаштени исељеници«, те им је забрањен повратак у земљу.

Истина је, да Шериф Арнаутовић чами у травничком затвору.

Истина је, да је Дервиш-бег Миралем-Пашић интерниран на неодређено вријеме у пустињу Јаменлићи.

Истина је, да Салих-бег Миралем не смије, да се макне из Доњег Вакуфа и да је под строгим надзором.

Истина је, да је Хамид Чизмић протјеран из Травника, гдје је од дјетињства свој ег стално живио, те је садањијем поступком упропашћен.

Истина је, да су под строгим полицајним надзором све присталице народног покрета.

Све ово не може да опореч е насилничка влада, па не може ни онаким лажним брзојавима да опсјени јавност, а тијем је заиста и горе учинила, но да је све ухапсила. Тијем тиранским, нечовјечним мјерама хоће да се угуши исламски покрет, хоће да се застраши, терорише цијели народ.

Окупатори из своје прошлости нијесу ништа научили и ништа заборавили, — па нека добро размисле, куда све то води!

Избор изборника
за епархијске скупштине.

Стапар. Познато вам је да је код нас при обнови црквене скупштине победила наша радикална листа. Но они који би још да управљају, нису хтели ту скупштину да позову да бира изборнике за епархијску скупштину већ су сазвали ону стару. И после трећег сазива та стара скупштина изабрала је изборнике Од 11 изборника и у тој старој скупштини изабрана су четир радикала а за оних седам незна се управо какве су боје. Радикални изборници су ови: Јова Ђаковић, Васа Јерковић, Бошко Катанић и Милорад Катанић. Остали: Милош Плужаров, Паја Радин, Ђука Катонић, Максим Бајац, Лазар Стојаков, Стеван Лазић и Ђира Катонић.

* * *

Бајша. Код нас је за изборника за епархијску скупштину једногласно изабран председник наше црквене општине Младен Прерадовић, радикал

Политички преглед.

Угарски сабор. У седници угарског сабора од петка расправљало се о познатој ствари посланика Несија. Несија је војни часни суд позвао на одговорност, а није претходно сачекао да сабор реши о инкомпатибилитету Несијеву. Министар правде покушао је да брани поступак војног суда, но против њега су говорили Краснаји, Вишонтаји и Карло Етвеш. Овај се упустио са министром домобранства Фејерварије м у полемику какав треба да је офисир и од „Готерхалте“, и „Созату“. А кад је Фејервари у току расправе опоменуо Етвеша, да не треба да се заборави у каквим односима стојимо према другој држави монархије и да у Аустро-Угарској има и других народа и да морамо бити обазриви према томе, независна странка повикала је огорчено: „Ми живимо у Угарској! Како се сме овде тако говорити! Не слушајмо га!“ И некоји се посланици дигли са свога места и пошли на поље, но код излаза су стали и лармали. Кубик је довикнуо Фејерварију да је сулудо, што говори. А кад је Фејервари пре тога хтео да одговори Етвешу, Јулије Хорват отпочео је да пева „Созат“ а сви посланици 48 странке потпомогли су га Подпредседник Талијан једва је успоставио ред. Расправа о Несијеву инкомпатибилитету наставиће се идуће седнице.

Аустријски сабор. Покушај Керберов да приволе вође Немаца и Чеха на преговоре и тиме дође до међусобна споразума, као да су се по све изјаловили. Из Бечa јављају да је младочешки клуб у својој нарочитој седници расправљао о политичком стању у Аустрији и једнодушно закључио ово: „Клуб је закључио, да не постоји ни најмањи разлог, да заузето становиште своје ма у ком погледу промени.“ У бечким политичким круговима тумаче тај закључак Младочеха тако, да су покушаји Керберови у ствари споразума разбијени и да тај закључак Младочеха значи борбу до крајности.

Ново министарство у Србији, састављено је овако: Димитрије Цинцар Марковић, министар председник без портфеља; Вељa Тодоровић, министар унутрашњих дела; Антоније Пантовић, мин. правде, Милован Маринковић, министар финансија; Паја Денић, министар грађевина; Љуба Новаковић, министар народне привреде; Лука Лазаревић, министар просвете и црквених дела; Василије Антонић, министар иностраних дела; и Милован Павловић, министар војени.

Завршетак српске скупштине у Београду. У среду 8 новембра у скупштинској седници у 4 часа по подне прочитан је указ, којим је уважена оставка Велимировићевог кабинета а којим се поставља Цинцар Марковићево министарство.

На ово је ушао у седницу министар унутрашњих послова Вељa Теодоровић и заискао реч коју је и добио. Добивши реч прочитао је указ којим се скупштина одлаже на два месеца, и то до 2. јануара идуће године.

Одмах за тим су тражили реч др. Ваја Вељковић и др. Љуба Живковић. Међу тим су њихови пријатељи подигли ларму, тако, да се садржина прочитаног указа једва могла и разумети. Кад је пак председник завршио седницу и сишао се са свога места, многи посланици су питали: шта је прочитано?

Догађаји у Француској. Између Француске и Сијама дошло је до судара, те су вођени преговори. У име Француске те преговоре водио је министар спољашњих послова Делкасе. Овај министар је у своме послу имао до сада успеха, па је већ годинама на томе месту и ако су се владе мењале.

Но у овоме питању са Сијамом није ствар спровео тако да задовољи своје земљаке. С тога је јавно мњење против њега, па чак против њега је и један део републиканаца По томе је његов положај уздрман, те се држи, да ће министтр морати отступити и да тај отступ неће уздрмати Комбесов кабинет.

Међу тим Делкасе хоће да тај уговор са Сијамом повуче натраг, те да тако добије времена за тај посао и да од Сијама више поступака извојује. Ако то неиде, а оно бар да кризу отклони, што би и опет био један добитак.

Немачки цар у Енглеској. Немачки цар је на своме путу по Енглеској посетио и лорда Розберија у Шотланду. На жељезничкој станици је цара дочекао Розбери и поздравио. На станици је био немачки посланик маркиз Литихов, генерал Хамилтон и други великодостојници. За тим је био доручак у почаст високог госта на коме су били сами пријатељи Розберијеви.

Немачки цар је изјавио своје највеће задовољство које му је спремио двор с којим стоји у крвноме сродству. Но тако исто је изјавио и своје највеће задовољство на дочеку, који му је спремила Енглеска. Рече још, да ће утисци у једном и другом правцу трајни бити.

Свирепости у Турској.

Полузванични београдски »Дневник« пише: »Један извештај који нам је из Сјенице

»Бабаи гит« (иди оцу). Једним скоком скочио би мајмун Чивутину на раме и ниси га могао отерати оданде док га не би нахранио.

За све то време Хаџи Хусејин и Бен Мојсеј били су добри пријатељи бољи него икад а и деца им се једнако дружила.

Једног дана Хусејин узме Бен Мојсејева сина у харем и рече му да остане код њега у гостима за недељу дана дечко се томе обрадовао. После негог времена Бен Мојсеј оде Хусејину да види зашто му син кући не долази.

— Ох, пријатељу, рече му Хусејин, догодила се велика несрећа. Син ваш се претворио у мајмуна, баш у правог мајмуна те сам морао да га затворим у собицу. Ево да га видиш!

Тек што Бен Мојсеј уђе у собу где је био мајмун, овај нададе дреку јер није јео цео дан. Горки Бен Мојсеј био је ван себе. Хусејин га замоли да узме дете, но овај оде без и једне речи.

Други дан позову Хусејина у суд. Тужба Бен Мојсеова била је саслушана и хаџији наређено да врати дете. Он се клео да не може и да увери судије предложи, да донесе мајмуна у судницу, те нек судије саме виде, да се дете Мојсејево претворило у мајмуна. Судије пристану најпосле на то и мајмуна донесу. Хаџија се постарао да се кавез с мајмуном спустио близо Бен Мојсеја. Тек што га је мајмун спазио нададе силну дреку, а судије рекоше: »Бабаи гит« (иди оцу). Хусејин ага отвори вратаоца на кавезу и рече: »Иди оцу!« а мајмун у једном скоку скочи на Бен Мојсеја и опружи главу да дохвати храну с једног па с другог рамена. Судије кад још и то виде пљеснуше се од чуда и изјавише да у таком случају не могу да се нађу.

Бен Мојсеј је протестовао на то, јер така промена је против природног закона. А тада ће Хаџи Хусејин испричати судијама други сличан догађај, како се жућаци (дукати) превртнули а маслине и позове Бен Мојсеја да посведочи да је то истина што је испричао о дукатима.

Судије не донесоше никакву пресуду и изјавише да такав случај не може да се подвргне закону и пошто не знају за још који такав случај, држе да нису позвани ту да суде.

Кад изиђоше из судница Хусејин рече Мојсеју, да би се сретним осећао кад би му маслине прометнуо у жутице.

Излишно је додати да је Бен Мојсеј вратио паре Хаџи Хусејину и да је наследник Бен Мојсеов пратио се кући неповређен као што и пре тога био.

С бугарског. —ха—

дошао, казује како турски аскери баш ни мало нису изостали иза Арбанаса у зулумима према Србима. Ту скоро ови су обешчастили Петру и Станију Зорић, које су пошле у Сјеницу да туже заптију Асаномбашу за крађу коња. Аскери су их пресрели на путу и на самом друму извршили свој злочин над њима. Па, аскери су и на сабору у Радојни, који је био 1. октобра, нападали на жене и девојке да их обешчасте, пресрећући их на друму кад су се са сабора враћале.

Ноћу, између 16. и 17. октобра, аскери су похарали и оштетили цркву нововарошку. Помоћу степеница, они су кроз прозор десног зида црквеног ушли у саму цркву, потом су изнутра избили врата и у цркви причинили штете на 4000 динара. Однели су часни крст, путир, 11 кандила, неколико покривача, један други крст и многе друге утвари, а што нису могли собом однети разлупали су и разбацали по цркви. И није ово први пут да се напада на српске светиње и да се оне бешчасте.

Ко сад, и после свега овога, може још веровати да Порта нема снаге бар овим злочинима својих аскера на пут да стане? Факта, која овде наведосмо сведоче најбоље не о немоћи Порте, него о томе, да она неће злочин у Ст. Србији да прекрати, шта више, сведоче да Порта сама те злочине инспирише. И онда је сасвим излишно обраћати се Порти да она заштити своје српске поданике у тој несрећној области отоманској. Порта не зна за лојалност, она је и не поштује. Мора се поћи сасвим другим путем, морају се наћи сасвим друга средства ако се хоће да помогне Србима у Ст. Србији. Постало је готово смешно рачунати на хуманост Порте у овој прилици.«

Министарска криза од 5 минута.

У једној балканској држави била је јуче министарска криза, али је трајала само 5 минута.

Дошао министар унутрашњих послова код министра председника и каже му: — Пријатељу, ја одступам.

— Шта је то наједаред? Зашто одступаш?

— Па, због — порушеног здравља.

— Иди молим те! Здрав си као дрен.

— Ако ћемо право, здрав сам као два дрена, или ако хоћеш као три дрена. Али кад нисам у стању да кажем прави узрок, онда морам казати: — због порушеног здравља.

— Лепо! Кажимо званично да си болан, преболан. Али те молим да ми шанеш на уво сасвим поверљиво и незванично: где те управо боле?

— У Србији опет ново министарство! — И ухвати се за главу.

— Па што се ти хваташ за главу?! Нека се брине српски посланик, како ће да објави и протумачи и изложи и ову промену...

— Та и не бринем се ја због тог. Него владар...

— Шта је с њим?

— Молим те кажи ми право: слишавали и тебе ко су српски министри?

— А дакле то је! Дабогме да ме слишава.

— Па како одговараш?

— Врло добро!

— А ја сам се видиш већ неколико пути осрамотио. Он нема друга посла, па му је лако учити на памет све те промене. И тек ме у говору одједном запита: — Ко ли је оно министар привреде у Србији? Или ме тек запита: Какав ли оно портфељ заступа у Србији г. Јовановић? А ја у земљу да упаднем кад не знам. А он се после као бајаги сети и каже ми. Разумем и ја, да треба да знам имена својих министарских колега из суседне државе, ал што је много, много је. Сад било шта било, нећу више да црвеним.

— Ама човече није баш ни то тако страшно научити.

— Шта није страшно. Час је Алекса Јовановић министар-председник и министар иностраних дела, час је министар-председник а није министар иностраних дела Час је Василије Антонић министар иностраних дела у Велимировићевом кабинету, час је министар иностраних дела у Дititрије Цинцар-Марковићевом кабинету. Час је др. Миша Вујић министар иностраних дела, а није шеф кабинета, час је министар иностраних дела, а јесте шеф кабинета. Па ди су тек осталих седам осам министра? Таман научиш једне, дошли други.

— Е мој брате треба учити, шта ћемо. Ја све мислим лакше је нама учити но њима мењати.

— Ал откуд времена?

— И времена се може наћи. Видиш, чим сам јуче добио брзојавно нову министарску листу, одмах сам је дао преписати и обесити над мојим столом за умивање. И јутрос сам већ учио. Док учим ко је министар унутартњих послова, испирам грло; док учим ко је министар спољних послова; намештам бркове; док учим ко је министар правде, перем руке; док учим ко је министар финансија, бришем уста и т. д. За неколико дана научим, а и не осетим.

— Да видиш, то ти је добра мисао. Ал шта радиш за оно неколико дана?

— О човече, човече! Зар ниси био ђак. Знаш ли кад дође историја па она тешка имена: Артаксеркес, па Набукодоносар и друго. Зар са не сећаш како смо их исписивали на манжетнама, запонцима од кошуље. Неприметно повучеш мало рукав од капута, а име ти се појави на белој манжетни. Па кад ме владар запита бајаги изненада: — А ко ли је оно дошао за министра правде, а ја само макнем мало рукавом, ево видиш овако, па тек возвратим: Антоније Пантовић молим покорно.

— А је си ли чуо, то је прекрасно!

— Дакле остајеш! Нема више ништа од твоје оставке?!

— Остајем!

И тако се сврши та криза за 5 минута. Кад би свет само знао због каквих ситница често одлазе, долазе и — остају министарства.

Вести из места и са стране.

Званични стеклиши. Пишу нам из Славоније: „Треба знати, да имаде незваничних и званичних стеклиша. Незванични стеклиши, они су вршиоци мисли и осећаја званичних стеклиша, а међу ове последње спада већина чиновника Хрвата. Шта нам мисле и како нас називају ти „званични стеклиши“, ево једног примера. Управитељ пакрачке јавне болнице је брат свеучилишног професора Егерсдорфера, известитеља на земаљском сабору у Загребу, иначе члан „народне странке“, која ради на братској слози између Срба и Хрвата. Тај управитељ, јавни чиновник, пише једном свом познанику Србину на отвореној карти ове речи: „Молим влашко прасе уз хрватско вино“. Ето таквим се именима служи скоро сваки чиновник Хрват овамо; тако мисли и осећа сваки он о нама Србима. Знам једног опћинског чиновника Хрвата у котару српском, коме је Србин предстојник, и тај чиновник Хрват не може да проживи ни једног дана, да не изусти реч „Вла и Власи“. Да ли су се могли дакле одиграти они „светли“ дани у Загребу, без ових званичних стеклиша? Никако!“

Друштво за помагање сиромашних, а вредних Срба слушача у краљевском свеучилишту Фрање Јосифа I. у Загребу, изабрало је на својој главној скупштини нов управни одбор за годину 1902/3. који се овако конституисао: Председник: Светислав Поповић, студент права; потпредседник: Бранко Беловитић, студент филозофије; тајник: Василије Ј. Исаиловић, студент права; благајник: Срђа пл. Будисављевић-Приједорски, студент права; књижничар: Милан Грчић, студент филозофије. Заменици одборнички: Федор пл. Божанић Мољски, студент права; Младен Георгијевић, студент права. Ревизија: Гојко Стојановић, студент права; Никола Соларић, студент права; и Душан Бабић, студент филозофије.

У свакоме злу има понешто и добра. Познато је да је белгијски краљ имао доста невоље и неприлике у својој рођеној кући и породици. У томе је над њим извршен атентат, који је и опет раскравио недра поданика наспрам свога седога краља. Ови су почели изјављивати своје симпатије према краљу, па да ли ће исте скинути и питање наследства престола са дневнога реда. У свакоме злу има и помало добра.

Леп пример. „Србин“ пише: И наши Срби Личани из села Могорића сетише се у далекој Америци своје српске православне цркве, па јој послаше леп поклон. Своје писмо, у коме то саопштавају, почињу овако: „Љубезни поздрав из Пуебла господину Петру Милојевићу пароху од нас Срба Могорићана“... Народ који се из таке даљине сећа своје цркве и шаље јој дар од своје воље па обећава још послати а сам себе назива Србином, има доста и верске и народносне свести. Тај народ има и изглед у бољу будућност.

Трагање за Кечкеметијем. У последње време се проносио глас, да се дефраудант Кечкемети налази у Њујорку. С тога је тамо изаслат тајни полицај Виценц Марковић. Марковић је тамо био али није Кечкеметија нашао, нити му је ушао у траг. По његовом извешћу је аустро-угарски конзулат иставио 10.000 листа којима се Кечкемети курентира. Даље је одређено 1000 динара и 5% од нађене код њега проневерене своте, ономе, ко га ухвати или ода. Но све ове мере нису ништа помогле, јер Кечкеметија нема па нема.

Руска флота у енглеским водама. Као што се јавља, један део руске флоте посетиће енглеске воде. Тамо ће отпловити ратна оклопница „Ретвивон“ и пет крстарица. Ово одељење ће тамо стићи 30. новембра и бавиће се неколико дана, док се не снабде са оним, што им је нужно за даљи пут. С неких страна се ово узима као демонстрација, јер се догађа непосредно после одласка немачкога цара.

Девет књижевник. Познати бурски генерал и велики јунак Девет, постао је и књижевник. На име, он је написао књигу о последњем енглеско-бурском рату у јужној Африци. Овим делом је такођер изненадио свет, а поглавито у два правца. Прво што износи да је бурска ствар пала и с тога, што је међу Бурима било и много издајица, који су непријатељу ишли на руку. Друго, што Бурима препоручује да се са новим стањем измире.

Избор пароха. У недељу 29. октобра у Вршцу је црквена скупштина одржала избор пароха односно систематизованога помоћника. Већином гласова од две трећине изабрат је досадашњи администратор и народни посланик Сава Цвеић.

Из Чуруга јављају ово: Овдашња црквена скупштина имала је своју седницу за избор изборника о коме избору је већ јављено. У тој истој седници је решено да се и друга парохија из другога разреда подигне у први разред. Ово решење је донесено једногласно, па онда против њега не ће нико устајати, те ће га и виша власт одобрити.

Брзојави „Застави.“

Стигли 9. новембра.

Београд. Нова влада одгодила је скупштину на два месеца дана до 8. јан. А за тим ће је распустити и наредити нове изборе у року од три месеца. Земља би била пет месеци без скупштине а то је најдужи термин по уставу. Није могуће замислити да ће се овако дуго моћи владати без зајма и због тог многи држе да укидање устава није немогуће.

„Мале Новине“ и други листови, који нагињу напредњацима, траже већ сад индиректно укидање устава. „Савременик“ је престао. Веле да ће престати и „Дневник,“ али ће Пашићевци покренути нов лист, који ће заступати начело да се створи једна умерена радикална странка, која би под другим именом покушала да сједини у себи све умерене а и слободоумније елементе из напредњачке и либералне странке.

Будимпешта. У сабору говорио Аладар Рајх. Доказује, да се мора штитити посланички имунитет према војним властима, тим више, што су те војне власти заједнички органи двају држава. Он је за предлог мањине у Несијевој ствари.

Вашингтн. Син америчког конзула у Гватемали убио је тамо једног грађанина „сједињених држава“ и побегао у конзулат. Сад је настао спор: могу ли га затворити или не?

Вилдпарк. Краљ Вилхелм вратио се с пута из Енглеске.

Трговина.

НОВИ САД, 9. новембра 1902. г. Пшеница пре квоће нова 7 фор. 50—— н. Пшеница средња 7 ф. 30—40 н. Пшеница лакша роба 7 ф. 10—20 н. Наполица 6 ф. 10—50 н. Јечам 5 ф. 70—80 н. Зоб 6 ф. ——— н. Кукуруз у зрну стари 6 ф. 20—30 н. у зрну нови 5 ф. 30—50 у клипу — ф. ——— н.

Маст 64 фор. Сланина сува 64 фор. дебела пушена 64 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	38—40 нов.	живе мере
„ средњи . .	36—37 нов.	
„ лаки . . .	34—35 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	34—36 нов.	по клгр.
Јагњци	———	по пару фор.
Овци .	8—16	по пару фор.

*

На будимпештанској берзи нема никакве промене. Цена је стара.

Стечај.

Решењем славног епархијског школског одбора бачког, бр. 2148|416 ex 1902, и закључком месног школског одбора од 29. октобра (11. новембра) о г. расписује се стечај на друго учитељско место, при ново отварајућој српској православној веро исповедној школи у општини Кађу, епархији бачкој.

Плата је учитељска 800 круна у готовом, 80 круна за повторну школу, 96 круна за огрев и 20 круна за писаће потребе као и слободан стан од две собе, шталом, шупом, подрумом и баштом, осим тога законом и наредбом прописани пето годишњи доплатак од 100 круна годишње.

Дужности су му школском уредбом од 1872. г. прописане; при сваком богослужењу дужан је у цркви појати и децу црквеном појању обучавати.

Ваљано снабдевене молбенице имају се месном школском одбору слати.

Рок стечаја траје 6 недеља од првог уврштења у „Српском Сиону“.

Из седнице месног школског одбора држане у Кађу 29. октобра (11. новембра) 1902. године.

Живојин М. Сенћанин, перовођа. — Василије Вуковић, парох и предс. шк. одбора.

782 1—3

АПОТЕКА

елегантно намештена и изврсно уређена, у једном од већих градова у унутрашњости краљевине Србије, продаје се, а издала би се и под закуп. Озбиљан купац или закупац нека се јави писмено на ову адресу: **П. Р. Р.** Post-restante у Београду.

783 1—5

ОРАХА

по 28 Круна 100 клг.

Суви шљива 70/75 38 К, 80/85 32 К, 90/100 24 К, **закланих свиња** 64 К 100 кг. Јабука 12 К, Кестења 16 К 100 кг. Лешника, шљивовице, ћурана и свих земаљских производа. Цјеници бадава.

Ђорђе Ал. Васиљевић,
Д. Тузла (Босна).

742 3—3

КУЋА

бивша ТЕШИЋЕВА

са два сепаратна стана, Петефи улица бр. 17. у Новом Саду, са лепим вртом и парком у дворишту

ПРОДАЈЕ СЕ.

Купци нека се обрате на куће власника

Мирослава Спаића,
банкара и мењача
у Митровици Сремској.

759 2—3

Млађи помоћник

колонијалне бранже може одма бити акцептован код

F. Goldstein-a
у Земуну.

744 2—2

За божићње и новогодошње поклоне подесно!

780 **НЕЧУВЕНО ЈЕФТИНО!** 1 1

315 ствари само за 1 ф. 85 новч.

Један елегантан сат који се навија свака 24 сата а са гаранцијом доброг хода са позлаћеним ланцем, 1 леп кође са источњачким бисером, најлепши украс за женскиње, 1 врло леп цигаретеншпиц са бернштајном, 1 дивна игла за пошу са симиљи бриљантом, 1 врло елегантан прстен са имитинираним драгим каменом за господу и госпође, 1 дивна гарнитура са дугмадима са патент копчом за манжетне, крагнове и груди са гаранцијом 3 % дублзлата, 3 комада правих кончаних џепних марама, 1 врло леп елегантан писаћи прибор од никла са енглеским механизмом, 1 дивна кутија са огледалом и финим чешљем, 1 врло елегантан париски брош за даме, најновије моде, 1 врло лепо увезана бележница, 20 ком. ствари потребних за дописивање, 1 врло фино држаље за пера, 72 енглеска пера за писање и 200 разних ствари које су у кући потребне, могу се добити у наточ (per Nachnahme) или кад се пошље новац у напред на адресу:

Exporthaus H. Spingarn
in **Krakau**, Postfach № 75.

Ко наручи два пакета добија још бадава 1 фини федермесер са две сеченице. За сваки даљи пакет више од два добија се такође такав федермесер. Ако се коме пошиљка не допада, новац се враћа

ТРГОВИНА МЈЕШОВИТЕ РОБЕ

ЉУБОМИРА ЈОВАНОВИЋА

→ у ДАРУВАРУ ←

потребује једног помоћника, који је вичан струци мануфактуре, кратке и биеле робе; мора да зна мађарски и њемачки, а уз то мора имати добре препоруке. Ступити може одма.

769 3—3

По високом ц. к. намесништву овлаштена

ТРГОВАЧКА ШКОЛА ОТО БЕРГМАН

Абсолриран кандидат филозофије испитан за учитељску службу из трговачких предмета, за трговачке академије.

ПРАГ

ЖЕЉЕЗНА УЛИЦА БР. 22.

Устројила је такођер од ове школске год. 1902./3. и оделење за младиће из југословенских земаља са поуком у немачком језуку, али уз тачно тумачење у српском језику.

Оделење се дели у

I.

Течај (курс) за трговачке струке

са научном основом.

а) трговачкг аритистика (6) б) трговачко једноструко и двоструко књиговодство (5 сати);
в) трговачко дописивање (коросподенција) (4 с.):
г) трговачко и мјенбено законословље (3 сата);
д) трговачка географија (1 сат), красновис (3 сата) теснопис (3 сата).

Други течај почиње 1. октобра 1902.
Трећи течај почиње 1. фебруара 1903.
и траје подпуних 6 месеци.

Школарина износи круна 160, а књигу круна 14.

II.

Војнички приправни курс.

Управитељ Х. Хедуни ц. кр. надпор. изваи службе.

Први курс почиње 1. априла 1903.
Други курс почиње 1. октобра 1902.
и траје потпуних 6 месеци.

Школарина изнаша **40 К месечно.**

Подпуна обскрба може се добити код угледних грађана посетили од **50 К месечно.**

Подвоз железнице Ш. класе кошта ил свих крајеве краљ. Угарске, Хрватске, Славоније, Далмације и Србије до **Прага 24 круне.**

Сведочанство имају права јавпести. 450 17—

Пвограми се шаљу на захтевање бесплатно.

На сваком листу водени знак.

СВЕТСКИ ЕКСПОРТ!

Прави египатски папирни омотци за цигаретле (Hülsen) јесте

AIDA

а које су свуда припознате за најбоље за здравље посве нешкодљиве.

289 36-40

СВЕТСКИ ЕКСПОРТ!

Добија се у главним и споредним трафикама

Најизврсније и најбоље тамбуре прави и разашиље

ПРВА СИСАЧКА ТВОРНИЦА ТАМБУРА

Ј. СТЈЕПУШИН

СИСАК (Хрватска)

760 1—5

Одликована на париској изложби године 1900., те на Миленијској изложби 1896. године-

Осим тамбурах и складах за тамбуре, имаде разна гласбала као: ГУСЛЕ, ЦИТАРЕ, ГИТАРЕ, МАНДОЛИНЕ, ХАРМОНИКЕ, ОКАРИНЕ итд. за које се шаље посебан ценовник са сликама. Велики илустровани цјеник шаље се франко и бадава.

Liniment. Capsici comp

Richter's Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се већ од преко 3[illegible] године као поуздан лек против костобоље, реуме и назеба употребљава.

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању увимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Лентер“ и фирмом „Richter“ — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. — Главно стовариште код: Јосифа пл. Терека, апотекара у Будимпешти.

F. Ad. Richter & Cie., k. u. k. Hofl.
Rudolstadt.

652 7 25

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

СТЕВАНА РАДОЈЧИЋА

У ЗЕМУНУ

потребује једног помоћника, који одма у радњу ступити може.

774 2—2

Red Star Line, Antwerpen

У Америку.

Прве класе поштански бродови. — Управо без претоваривања у Њујорк и у Филаделфију. — Добро прехрањење. — Врло добро уређене лађе. — Јефтина вожња

Извешћа даје: 7 38—38

Red Star Line. 20. Wiedener Gürtel, in Wien.

Заштитна марка

ФРАНЦОВА РАКИЈА

апотекара ВЕРТЕША

има при употреби најбољега дејства. Због своје безусловне чистоте је пре свега згодна и за **унутарњу** и **спољашњу** употребу, а нарочито за тако омиљену масажу. Са ванредним се успехом употребљује против гихта, реуме и назеба, даље код **уганутости, узетости запаљења, за јачање коже на глави и за прање уста; унутарња употреба за грчеве у стомаку, главобољу, несвестицу и т. д.** Неопходно потребно за војнике, ловце, туристе, писмоноше и у опће за оне, који много пешаче. Право је само под овом заштитном марком. — **Једно стакло 30 пот, 1 круна и 2 к уне.** Може се добити у апотекама и дрогеријама, а у **НОВОМЕ САДУ** код: Емер. Дицгена синова, Георга Фукса, Гајгера Јозефа, Карла Клајна, Оскара Клајна, Николе Костића, К. Либмана, Емил Меснера, Љ. Стефановића син, Браће Вагнера, Стев. Винклера, Јов. Војтовића; у **ЗЕМУНУ** код; А. Георгијевића, Стевана П. Крецула, Франц Мила, А. Младеновића, Н. Похања, Мартина Шерера мл., Францтал, Војислава Вујичића шпецерајска трговина, и Ферд. Жиге апотекара, као и онде, где се виде плакати са овом заштитном марком и директно код

L. Vértes, Adler-Apotheke, Lugos Nro 470.

Одликовано на изложбама Риму, Остенде, Лондону и Паризу са златном медаљом, почасним крстом и почасном медаљом. 668 3—26

Браћа Рабштерн

НОВИ САД 95 72—

ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ

ФАБРИКА ШЕСТОСТРУКЕ СИРЋЕТНЕ ЕСЕНЦИЈЕ.

За поклоне о Божићу и Новој Години!

ПАРИСКИ

ДИЈАМАНТИ

и

БИСЕР - ИМИТАЦИЈЕ

У ПРАВОМ

ЗЛАТНОМ И СРЕБРНОМ ОКОВУ

НАЈФИНИЈЕ КАКВОЋЕ

превазилазе све друге постојеће имитације са својим дивним сјајем и истрајношћу.

Прослављене париске дијамантске имитације од фирме „Zur **Brillanten-Königin**“ могу се прати и израђују се само у солидном правом златном и сребрном окову и према томе се не могу довољно разликовати од правих адијара.

Минђуше, прстење, брошеви, бисерни ђердани и укоснице имају најлепшу и најелегантнију израду и немогу се са тако званим америчанским и другим мање вредећим имитацијама сравнити.

Pariser Diamanten-Imitationen-Niederlage

Zur Brillanten-Königin

Wien I. Kärntnerstrasse 51.

vis à-vis der k. k. Hofoper.

Filiale: Adlergasse 3, vis-àvis Caffé Habsburg.

Нови илустровани каталози бадава и франко.

758 2 6

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Миљетића у Новом Саду.